Uzturēt esošās iemaņas un iegūt jaunas

LAURA KOVTUNA

Deinstitucionalizācijas (DI) projektu ietvaros plānots, ka ap 700 institūcijās dzīvojošo cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem līdz 2023. gadam no valsts sociālās aprūpes centriem (VSAC) pārcelsies uz dzīvi sabiedrībā. Šobrīd pašvaldības veido jaunus sabiedrībā balstītus sociālos pakalpojumus cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem: grupu dzīvokļus, specializētās darbnīcas un dienas aprūpes centrus.

Lubānas novads ir viens no pirmajiem reģionā, kur pavisam drīz tiks atvērts dienas aprūpes centrs „Eglāji-1", dodot iespēju 13 klientiem ik dienu šurp atnākt „kā uz darbu" — lai caur praktisku darbošanos viņi uzturētu un attīstītu savu dzīves un sociālo prasmju līmeni.

Sākotnēji bija cerēts pakalpojuma sniegšanu „Eglāji-1" uzsākt 2020. gada septembrī; dažādu aizkavēšanos, tostarp „Covid-19" radītās noslodzes, dēļ valda cerība, ka dienas aprūpes centrs „Eglāji-1" uzsāks darboties februārī.

Dace Valaine un Inese Lībere dienas aprūpes centru „Eglāji-1" saredz kā vietu, kur klientiem izrauties no mājām, socializēties, uzturēt un apgūt prasmes. AGRA VECKALNIŅA foto

Individuāla pieeja

Jautāta par dienas aprūpes centra (DAC) darbības principu un kādi būs tā sniegtie pakalpojumi cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, **Inese Lībere** atbild: — DAC darba laiks būs no pulksten 9 līdz 17; šajā laikā klientiem, kas jau ir izvērtēti „Vidzeme iekļauj" DI projekta ietvaros un mums ir zināmi, tiks piedāvāti dažādi pakalpojumi. Katram te būs ģērbtuves skapītis ar iespēju pārģērbties, varēs izmazgāt veļu, ieiet dušā, kas pielāgota arī cilvēkiem ar invaliditāti. Tiks vadītas dažādas nodarbības, lai klienti varētu uzturēt esošās iemaņas un apgūt jaunas.

DAC „Eglāji-1" vadītājai Dacei Valainei padomā ir daudzas ieceres, lai vērstu uzmanību ikkatra klienta individuālajām prasmēm un interesēm.

— Tā saucamajā datortelpā ir dators; tajā varēs mācīties datorprasmes, kas katram arī ir dažādas — vienam patīk karaoke, citam — socializēties, *draugoties*. Ir foto, video kamera — varēsim to mācīties, bildēt un filmēt. Šajā telpā ir plānots šūšanas un adīšanas stūrītis — kam tādas intereses ir, viss nepieciešamais rokdarbiem ir sagādāts. Tāpat projekta ietvaros iegādājāmies molbertus, jo klientu vidū ir, kam patīk nodarboties ar mākslu. Cita kliente atzina, ka viņa nelabprāt sēž, zīmē, līmē, bet gan vēlētos strādāt dārza darbus, rušināties siltumnīcā, iekopt savu nelielu dārziņu. Tādēļ jau ir nopirkta siltumnīca vasaras darbiem, — pastāsta **Dace Valaine**.

DAC uzskata, ka Lubānas novada sabiedrība pret „citādākajiem" ir saprotoša un iesaistoša.

Atpūtas brīžiem bērnu pieejama atpūtas telpa; DAC ir arī pilnībā aprīkota virtuve — reizi dienā klientiem tikšot atvestas pusdienas, taču pārējās tējas/kafijas pauzes un uzkodu pagatavošanu veiks viņi paši, tādējādi pilnveidojot savas saimnieciskās prasmes.

— Prasmes jau gadās aizmirst. Ja vienā dienā mācās izvārīt zupu un otrā — liek darīt pašam, ne visos gadījumos klientam tas pilnībā izdosies. Arī dārza darbos — cilvēks var izravēt nevis nezāles norādītajā vagā, bet gan visu, kas aug blakusvagā. Pagriez tikai muguru, — darba specifiku atklāj Dace Valaine.

Tādēļ DAC „Eglāji-1" piesaistīts spējīgs darbinieku kolektīvs: Dace pati iepriekš vadījusi VSAC Lubānas filiāli, arī pārējie darbinieki izvēlēti tādi, kuriem ir saistība darbā ar cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem — sociālais darbinieks, sociālais rehabilitētājs, sociālais aprūpētājs un interešu pulciņu audzinātājas. Nodarbību klāsta paplašināšanai tiks pieaicināti arī pasniedzēji no malas. Līdz šim aktīvas darbošanās šiem cilvēkiem pietrūcis, kā vērtē Inese Lībere — viņi sēž mājās un nav iespēju nekur darboties, sevi izteikt.

Jau ir pieredze

VSAC Lubānas filiāle, kas 2019. gada nogalē slēgta, gan bijusi iekopta un ģimeniska iestāde, kas jau darbojusies līdzīgi. Tomēr, neraugoties uz klientu, viņu tuvinieku un apkārtējās sabiedrības iebildumiem, Labklājības ministrija lēmusi iestādi, kas sniedza mājas 32 cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, likvidēt.

— Tādu darbu bijām ielikuši, klienti vairāk vai mazāk bija iejutušies sabiedrībā, integrēti, bet viņus aizveda uz lielajiem centriem. Viņi joprojām zvana, šodien pat zvanīja, ka grib atpakaļ uz Lubānu. — „Covid-19" laikā viņi tur vispār ir kā cietumā; pie mums tolaik varēja iziet ārā, apmeklēt un piedalīties pasākumos, iesaistīties dažādās aktivitātēs, — skumji nosaka DAC vadītāja.

Darbinieces spriež, ka ministrijas lēmums bijis politisks — tās nostājas vārdā, lai šie cilvēki atgrieztos ģimenēs, vairāk dzīvotu sabiedrībā, bijis noteikts, kāds skaits iestāžu ar „gultasvietām" jāslēdz. Tādā gadījumā pareizi būtu bijis sākt ar dienas centru, „pusceļa māju", grupu dzīvokļu izveidi, lai cilvēkiem ir, kur no aprūpes centriem uzreiz nonākt. Realitātē viss notīcis no otra gala — iestādes likvidētas un tikai tad sāka ieviest DI projektus.

Caur rūgtu pieredzi, tomēr ar optimistisku skatu nākotnē Lubānā ir gatavi sniegt tik nepieciešamos DAC pakalpojumus cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem. Klienti būs gan vietējie cilvēki, gan, iespējams, daži — no kaimiņu novadiem. Mobilitātes jautājums nokļūšanai uz iestādi un atpakaļ ir apzināts; sociālais dienests nepieciešamības gadījumā ir gatavs piesaistīt šoferi un dienesta transportu.

DAC uzskata, ka Lubānas novada sabiedrība pret „citādākajiem" ir saprotoša un iesaistoša. Savulaik gan esot nācies uzklausīt satrauktu telefonzvanu par to, ka bērns, garām pansionātam skriedams, nobijies no klienta bez kājām.

— Teicu: „Jā, stāstiet, ka ir arī tādi cilvēki, un ne viens vien!" — atceras Inese Lībere. Tomēr, kad likvidēta Lubānas filiāle, iedzīvotāji pat rakstījuši atbalsta vēstuli tās saglabāšanai. Laba sadarbība dažādu pasākumu savstarpējā apmeklēšanā bijusi ar jauniešu centru, pansionātu, skolēni labprāt spēlējuši sporta spēles kopā ar cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem. — Viņiem patika reizes, kad viņu tuvinieku un apkārtējās sabiedrības iebildumiem, Labklājības ministrija lēmusi iestādi, kas sniedza mājas 32 cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, likvidēt.

DAC „Eglāji-1" risinās daļu problēmas; kā vērtē Dace Valaine, gribētos, lai tiktu izveidoti arī grupu dzīvokļi. Šobrīd šāda veida projekti Madonas reģionā neesot uzsākti. — Ir liela daļa šo cilvēku, kas nevēlas dzīvot pie vecākiem. Mamma un tētis tomēr komandē, viņi vēlētos būt patstāvīgi. Ir, kas to ļoti labi arī spētu — protams, ar pieejamu atbalsta personu ikdienā, kas uzrauga un palīdz ikdienas sadzīvē — aizdomājas Dace Valaine.

Inese Lībere atjoko: — Ir taču tik daudz tukšu telpu atliciis; varbūt vēl šādu projektu *pacelsim* un īstenosim! ■

VIEDOKLIS

DI process ir ieguvums visai sabiedrībai

LAURA KOVTUNA

Iespēja bērniem izaugt ģimenē, bet pieaugušajiem dzīvot, kur un ar ko kopā vēlas, piedalīties sabiedrības dzīvē un pieņemt lēmumus par savu dzīvi, — tā ir lietu kārtība, ko lielākā daļa sabiedrības uzskata par pašsaprotamu. Tomēr cilvēkiem ar invaliditāti šādas iespējas nereti ir ierobežotas.

Deinstitucionalizācija (DI) ir pakalpojumu sistēmas izveide, kas sniedz personai, kurai ir ierobežotas spējas sevi aprūpēt, nepieciešamo atbalstu, lai tā spētu dzīvot mājās vai ģimeniskā vidē. DI ir jānovērš situācija, kad personai ir jāpārceļas uz dzīvi ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā tikai tāpēc, ka nav pieejams nepieciešamais atbalsts dzīvesvietā jeb tā sauktie sabiedrībā balstīti pakalpojumi.

Vidzemes plānošanas reģiona (VPR) īstenotā projekta „Vidzeme iekļauj" vadītāja **INA MIĶELSONE** dalās pārdomās: „Neapšaubāmi, šābrīža situācija pasaulē ietekmējusi mūsu plānus un ieceres, tomēr iespēju robežās projekta aktivitātes turpinās, mācāmies pārvarēt izaicinājumus un meklēt jaunus risinājumus.

2018. gada sākumā, uzsākot darbu projektā, izjūtas bija — uzrotīšu tik piedurknes un visiem palīdzēšu! Tad nāca atklāsme, ka DI process ir ārkārtīgi sarežģīts, tā ieviešanas galvenais izaicinājums ir salāgot Eiropas Savienības struktūrfondu projekta un ārējo normatīvo aktu prasības ar katra cilvēka individuālajām vajadzībām. Tāpat izrādījās, ka iespējas palīdzēt projektā iesaistītajiem cilvēkiem tomēr ir ļoti ierobežotas, jo vidzemnieki pirms DI procesa uzsākšanas nebija aktīvi sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu attīstītāji un sniedzēji. Kopīgi ar pašvaldībām meklējām un atradām iespējas, kā pievilināt pakalpojumu sniedzējus, iedrošinājām vietējās organizācijas, kas pakalpojumus attīstīja un turpina attīstīt tepat reģionā. Daudz pārdomu raisīja arī tas, ka sabiedrība joprojām nesaprot deinstitucionalizācijas procesa jēgu un bieži rēķina tikai absolūtos skaitļos — cik mums izmaksā sniegt pakalpojumus cilvēkiem ar invaliditāti. Sapratām, ka mūsu uzdevums ir parādīt sabiedrības ieguvumus — normāli funkcionējošas ģimenes, tuviniekus, kas var mierīgi strādāt un uzturēt savas ģimenes, cilvēkus, kas ar noteiktu atbalstu paši var strādāt un uzturēt sevi.

Šobrīd, kad liela daļa sabiedrības piespiedu kārtā apguvusi pašizolācijas un „paliec mājās" noteikumus, varam mazliet labāk saprast tos cilvēkus, kuriem tā ir ikdiena viņu vai viņu tuvinieku veselības stāvokļa dēļ. Es ticu, ka, iemācoties sadzīvot ar šodienas izaicinājumiem, mēs kļūsim par iejūtīgāku, pretimnākošāku un atbildīgāku sabiedrību. Vienkārši runājot — mēs kļūsim par labākiem cilvēkiem."

Lai cilvēks ar garīga rakstura traucējumiem veiksmīgi iekļautos sabiedrībā, ir būtiski nodrošināt nodarbinātības iespējas atbilstoši cilvēka spējām un vajadzībām — gan cilvēkam, kurš dzīvo ģimenē, gan cilvēkam, kurš dzīvo grupu dzīvokļa pakalpojumā, tāpēc VPR DI plāns paredz dienas aprūpes centru un specializēto darbnīcu izveidi pilngadīgiem cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem. VPR dienas aprūpes centrus pieaugušajiem ar garīga rakstura traucējumiem veido 13 pašvaldības, bet specializētās darbnīcas — 10 pašvaldības.

Cilvēkam ar smagākiem funkcionāliem traucējumiem piemērotāka ir darbošanās dienas aprūpes centrā, kur nodrošina nepieciešamo aprūpi, sniedz atbalstu un attīsta nepieciešamās vai saglabā esošās prasmes. Ja funkcionālie traucējumi ir vieglāki, bet algota darba veikšanai vēl jāattīsta darba prasmes, tad piemērots ir specializēto darbnīcu pakalpojums — sveču liešana, dārzkopības iemaņu apgūšana, ēst gatavošana, darbs ar mālu, ādas apstrādes, kokapstrādes un citas iemaņas. VPR pieredze rāda, ka specializētās darbnīcas palīdz cilvēkiem uzsākt darba attiecības vai atgriezties darba tirgū, jo tajās apgūst ne tikai amata prasmes, bet arī sociālās iemaņas. ■

Pakalpojumi tiek sniegti augstā līmenī

AGRITA NUSBAUMA-KOVAĻEVSKA

Kopš 2018. gada biedrība „Mēs saviem bērniem" nodrošina deinstitucionalizācijas (DI) pakalpojumus, piedāvājot sociālās rehabilitācijas pakalpojumus — logopēdu, ergoterapiju, kanisterapiju, mūzikas terapiju, Montesori, smilšu terapiju, psihologa konsultācijas, ABA terapiju un fizioterapiju gan bērniem, gan pieaugušajiem ar īpašām vajadzībām.

2018. gada nogalē pakalpojumus DI ietvaros sāka saņemt Andas Zviedres meita Laine Akmentiņa.

— Pirmo reizi par deinstitucionalizācijas projektu dzirdēju biedrībā „Mēs saviem bērniem", kur konkrētāku informāciju sniedza biedrības vadītāja Elita Badūne. Uzzināju, ka pēc izvērtēšanas bērnam tiek piešķirts konkrēts rehabilitācijas pakalpojumu skaits, kurus, vienkārši sakot, drīkst izmantot pēc saviem ieskatiem. Tajā laikā īpaši pamudinājums iesaistīties nebija vajadzīgs — tā bija iespēja iegūt ļoti nepieciešamos rehabilitācijas pakalpojumus bērnam, tāpēc ar prieku izmantoju iespēju piedalīties projektā, — atceras **Anda Zviedre**. — Šī projekta ietvaros meita ir saņēmusi divu veidu pakalpojumus — Tomatis terapiju un ABA terapiju. Abi pakalpojumi ir ļoti atšķirīgi, taču bijām atvērti izmēģināt dažādas metodes, lai attīstītu bērna prasmes runāt un komunicēt. Pirmos pakalpojumus, konkrētāk Tomatis terapiju, sākām izmantot 2018. gada nogalē. Ar pakalpojuma reizēm „nešķērdējāmies", jo to nebija daudz, izmantojām tikai tiem pakalpojumiem, kurus nevarējām apmaksāt paši, vai tiem, kuri nebija pieejami citos projektos, kuros meita bija iesaistīta. 2020. gada sākumā izmantojām iespēju uzsākt ABA terapiju Rīgā. Priecājos, ka šī projekta ietvaros vecākiem ir iespēja izvēlēties, kur un pie kāda speciālista saņemt nepieciešamo pakalpojumu. Tā kā tobrīd dzīvojām Rīgā, ar šī projekta palīdzību varējām izmēģināt ABA terapiju, kas tad vēl nebija pieejama Madonā. Arī pašlaik turpinām izmantot ABA terapijas pakalpojumu DI projekta ietvaros, taču šobrīd dzīvojam tuvāk Madonai, un arī Madonā šis pakalpojums ir kļuvis pieejams.

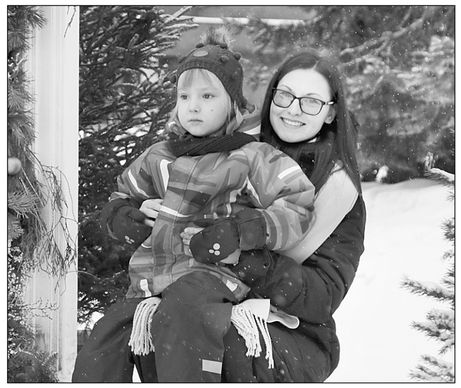

Anda ar meitu Laini augstu vērtē iespēju iesaistīties DI projektā un saņemt terapijas, kas nepieciešamas bērna attīstībai. AGRA VECKALNIŅA foto

Saņemtos pakalpojumus Anda vērtē ļoti pozitīvi un ir apmierināta ar rezultātiem.

Turpina Anda Zviedre: — ABA terapijas pakalpojumu vērtēju ļoti pozitīvi. Priecājos, ka tas ir pieejams arī Madonā, jo pirms neilga laika to bija iespēja saņemt tikai Rīgā. Par konkrētiem rezultātiem pagaidām ir grūti spriest, jo šo terapiju izmantojam tikai kopš 2020. gada sākuma, turklāt, dažādu iemeslu dēļ, ļoti neregulāri. Tāpat ABA terapija tiek kombinēta ar citām attīstošām nodarbībām. Šajā laika periodā meitai ir nedaudz attīstījušās prasīšanas prasmes, konkrētāk, spēja ar vienu līdz diviem vārdiem paprasīt nepieciešamo lietu, ēdienu vai ko citu, ir ievērojami palielinājies vārdu krājums, mazinājusies problēmuzvedība, kā arī apgūtas citas ikdienā nepieciešamas prasmes. Mums bija ļoti pozitīva pieredze, iesaistīšanās projektā notika vienkārši un organiski. 2018. gadā saņēmu zvanu no sociālās darbinieces Elitas Rancānes, kas piedāvāja iesaistīties šajā projektā, un tālāk jau tika norunāts konkrēts laiks meitas izvērtēšanai. Tā notika mūsu mājās, pašiem nekur nebija jābrauc. Ar sarežģījumiem nesastapāmies. Kopumā projektu vērtēju pozitīvi. Vienmēr priecājos, ka ir atbalsts no valsts vai pašvaldības, jo tas ir ļoti nepieciešams. Diemžēl ne visi vecāki rehabilitāciju var atļauties apmaksāt paši. Gribētos, lai projekta ietvaros pieejamie rehabilitācijas pakalpojumi ir ilgstošāki, lai tiek piešķirts vairāk pakalpojuma reižu vai arī pakalpojums, piemēram, kādam noteiktam laika periodam, jo rehabilitācija bērnam ir nepieciešama ilgstoša un regulāra, tikai tad var runāt par kādiem rezultātiem. Lai gan nu jau projekta ietvaros ir piešķirtas kopumā 100 pakalpojuma reizes, regulāri tās izmantojot, pietiek aptuveni pusgadam. Tas, protams, ir liels atvieglojums ģimenei, taču ļoti priecātos, ja pakalpojumus projekta ietvaros varētu saņemt ilgstošāk.

Uzskatu, ka projekts sabiedrībai kopumā ir ļoti nepieciešams, jo cilvēkiem ar īpašām vajadzībām tas sniedz iespēju pamazām integrēties sabiedrībā, attīstīt gan komunikācijas, gan pašaprūpes prasmes ar dažādu rehabilitācijas pakalpojumu palīdzību. Šie pakalpojumi var palīdzēt cilvēkam ar invaliditāti uzsākt patstāvīgu dzīvi. Ja patstāvīgu dzīvi dažādu iemeslu dēļ uzsākt nav iespējams, rehabilitācija var palīdzēt atvieglot cilvēkam un viņa ģimenei ikdienu, uzlabojot pašaprūpes un citas prasmes. Kaut vai sniegt pozitīvas emocijas cilvēkam ar invaliditāti, arī tas ir būtiski. Gribētos cerēt, ka arī sabiedrība ir gatava DI projektam, ka ir gatava saprast un pieņemt cilvēkus, kuri ir citādāki, atbalstīt personas ar dažādiem traucējumiem. Uzskatu, ka šobrīd palīdzinājumā ar laiku pirms, piemēram, 10 gadiem, sabiedrība ir kļuvusi informētāka un pieņemošāka, taču vēl ir, uz ko tiekties. Ceru, ka ar laiku cilvēki ar īpašām vajadzībām tiks pieņemti un uzskatīti par līdzvērtīgiem sabiedrības locekļiem. ■

Deinstitucionalizācijas projekta „Vidzeme iekļauj" ietvaros:

Pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa); cik no tām iesaistītas DI projektā „Vidzeme iekļauj":

- **Madonas novadā — 298 — 31;**
- **Cesvaines novadā — 28 — 1;**
- **Lubānas novadā — 52 — 12;**
- **Ērgļu novadā — 37 — 0;**
- **Varakļānu novadā — 36 — 4.**

Bērni ar funkcionāliem traucējumiem; cik no viņiem iekļauti DI projektā „Vidzeme iekļauj":

- **Madonas novadā — 111 — 34;**
- **Cesvaines novadā — 7 — 2;**
- **Lubānas novadā — 7 — 3;**
- **Ērgļu novadā — 10 — 3;**
- **Varakļānu novadā — 21 — 2.**

Bērniem ārpusģimenes aprūpē:

Tiks reorganizēts Madonas novada BJĀAC „Ozoli", izveidojot 2 pakalpojumus:

- **ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums,**
- **jauniešu mājas pakalpojums.**

Jauni DI pakalpojumi Liezēres pagastā

AGRITA NUSBAUMA-KOVAĻEVSKA

2016. gada 1. martā Vidzemes plānošanas reģions un Madonas novada pašvaldība noslēdza sadarbības līgumu par deinstitucionalizācijas (DI plāna) izstrādāšanu, kas ietver infrastruktūras attīstības risinājumus ar jauniem pakalpojumiem — ģimenes videi pietuvināts pakalpojums, jauniešu mājas pakalpojums, grupu dzīvokļi pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem (GRT), dienas aprūpes centrs bērniem ar funkcionāliem traucējumiem (FT), sociālās rehabilitācijas centrs bērniem ar FT un viņu likumiskajiem pārstāvjiem, atelpas brīža pakalpojums bērniem ar FT, dienas aprūpes centrs pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem (GRT).

2017. gadā Vidzemes plānošanas reģions veica Madonas novada Bērnu un jauniešu ārpusģimenes aprūpes un atbalsta centra (BJĀAC) „Ozoli" reorganizācijas plānu. Izvērtējot BJĀAC „Ozoli" atbilstību ģimeniskai videi pietuvinātam pakalpojumam (ĢVPP), personāla resursus, ēku infrastruktūras stāvokli, kā arī konsultējoties ar Madonas novada pašvaldības un BJĀAC „Ozoli" vadību un darbiniekiem, tika rekomendēts atbalstīt šādas reorganizācijas alternatīvas: ĢVPP izveide un jauniešu mājas pakalpojuma izveide.

Madonas novada Liezēres pagasta Ozolos tiks īstenoti vairāki jaunie pakalpojumi, tostarp ģimeniskai videi pietuvinātās pakalpojums un jauniešu mājas pakalpojums.

Madonas novada Liezēres pagasta Ozolos tiks īstenoti vairāki jaunie pakalpojumi. AGRA VECKALNIŅA foto

Madonas novada pašvaldības sociālā dienesta vadītāja vietniece **Ilze Fārneste** stāsta: — Ģimeniskai videi pietuvināta pakalpojuma izinākuma rādītājs būs jaunizveidotas normatīviem atbilstošas 6 vietas ģimeniskai videi pietuvinātā pakalpojumā uz Madonas novada pašvaldības īpašuma esošās zemes Ozolu ielā 1, Ozolos, 1 kotedžas tipa mājas būvniecība. Ģimeniskai videi pietuvinātās pakalpojums ir pakalpojuma forma, kas paredz bērna aprūpi mazās grupās tādā veidā, kas līdzinās autonomas ģimenes apstākļiem ar vienu vai vairākiem aprūpes speciālistiem, kas pilda vecāku funkcijas. Savukārt jauniešu mājas pakalpojuma iznākuma rādītājs būs jaunizveidotas normatīviem atbilstošas 8 vietas jauniešu mājas pakalpojumā Zaļajā ielā 3, Ozolos, kur tiks pārbūvēta pašvaldības īpašumā esošā Līvānu tipa māja. Jauniešu māja ir ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas izveidota viena vai vairākas atsevišķa tipa telpas, kurās bāreņi un bez vecāku gādības palikuši bērni vecumā no 15 līdz 17 gadiem apgūst sociālās prasmes un iemaņas, kuras nepieciešamas patstāvīgai dzīvei. Par bērniem, kuri nonākuši institūcijā, vairāk vai mazāk esam sapratuši, pieņēmuši un jau sadzīvojuši, tikai ar DI projekta īstenošanu šiem bērniem un jauniešiem tiks izveidoti pakalpojumi jau citā kvalitātē.

Madonas novada pašvaldībā tika saņemta informācija, ka ir noslēgts līgums ar Centrālo finanšu un līgumu aģentūru par projekta Nr. 9.3.1.1/19/I/041 „Pakalpojumu infrastruktūras attīstība DI plāna īstenošanai Madonas novadā" īstenošanu. Projekta kopējās izmaksas ir 814 607,00 eiro, no tām Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējums 692 415,95 eiro jeb 85%, valsts budžeta dotācija 30 547,76 eiro jeb 3,75%, Madonas novada pašvaldības līdzfinansējums 91 643,29 eiro jeb 11,25%. Projekta ietvaros ir izstrādāti būvprojekti infrastruktūras objektiem — dzīvojamās ēkas pārbūve Zaļajā ielā 3 un dzīvojamās mājas jaunbūve Ozolu ielā 1. Šobrīd notiek iepirkumu procedūra būvdarbiem „Dzīvojamās mājas jaunbūve Ozolu ielā 1, Ozolos, Liezēres pagastā, Madonas novadā".

Ilze Fārneste uzsver: — Patiesi gribas noticēt, ka Latvijā, Madonas novadā, arī Liezēres pagastā dzīvo labestīgi un labsirdīgi cilvēki, un, lai gan mēs ļoti baidāmies no nezināmā, brīdī, kad saskaramies ar to, mākam pieskaņoties un palīdzēt. Ar šī projekta ieviešanu Madonas novadā tiks ļoti paplašināta un pilnveidota sociālo pakalpojumu sniegšanas sistēma, nodrošinot iespēju cilvēkiem kvalitatīvi dzīvot ārpus institūcijām, saņemot atbilstošus sabiedrībā balstītus pakalpojumus. Šī projekta mērķis ir novērst institucionalizāciju nākotnē un Vidzemes reģionā palielināt ģimeniskai videi pietuvinātu un sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamību dzīvesvietā personām ar invaliditāti un bērniem. Īstenojot jebkuru no aktivitātēm, tiek respektētas mērķgrupas personu tiesības, vēlmes un vajadzības.

Projektā iesaistītās mērķgrupas — ārpusģimenes aprūpē esošie bērni, bērni ar funkcionāliem traucējumiem, pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem, potenciālie aizbildņi, adoptētāji, audžuģimenes. DI ir vērsta uz neatkarīgas dzīves veicināšanu un sabiedrības radīto šķēršļu mazināšanu cilvēku ar invaliditāti pašnoteikšanās, līdzdalības un iekļaušanas iespējām. Līdz ar to personām ar invaliditāti ir jānodrošina iespēja vadīt un izvēlēties savu dzīvesveidu un dzīvesvietu, piekļuve pakalpojumiem, ko izmanto pārējā sabiedrība, un individuāls atbalsts, ja tāds ir nepieciešams, bet bērniem — iespēja izaugt ģimenē. ■

MAF Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

Par projekta "Aktuāli par aktuālo novados" saturu atbild SIA "Laikraksts STARS"